

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2005/2006

MAGYAR NYELV ÉS HELYESÍRÁS

II. (regionális) forduló

2006. február 17.

.....
Helyszín fejbélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
.....		120%

..... Javító tanár Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

1. **Húzza alá a helyes választ! (Minden kérdésnél egy jó válasz van.)**

- | | | | | | | | |
|----|---|-------------------------|------------------------------|---------------------------|--|---|--|
| a) | Milyen embert nevez a népnyelv golyhónak? | | | | | a | |
| | pufókot | együgyút | kopaszt | okoskodót | | b | |
| b) | Milyen átok a rossz szomszédság a közmondás szerint? | | | | | c | |
| | tatár | török | labanc | kuruc | | d | |
| c) | Hogyan írjuk helyesen a következő szót a magyar helyesírás szabályai szerint? | | | | | e | |
| | milenum | millenium | milennium | millennium | | f | |
| d) | Ha egy vállalkozás deficitese, akkor minden kétséget kizáróan... | | | | | g | |
| | nyereséges | veszteséges | törvénytelen | „megeszi a nagyhal” | | h | |
| e) | Mennyit fizet az az ember, aki öt rugót ad ki? | | | | | i | |
| | 50 000 forintot | 5000 forintot | 500 forintot | 500 000 forintot | | j | |
| f) | Mit jelent a mobil szó? | | | | | k | |
| | gyors | apró | mozgó | hullámmozgást végző | | l | |
| g) | Milyen az a vállalat, amelynek likviditási problémái vannak? | | | | | m | |
| | környezetszennyező | exportképtelen | műszakilag elmaradott | fizetésképtelen | | n | |
| h) | Mi a trojka? | | | | | o | |
| | szibériai kutyafajta | hármass lovasszék | pengetős hangszer | trójai kisgyerek | | | |
| i) | Mit gyűjt, akinek a filatélia a hobbija? | | | | | | |
| | Pénzérméket | bélyegeket | kaktuszokat | gyógyteákat | | | |
| j) | Mit csinál az, aki lobbizik? | | | | | | |
| | ritka sportot űz | lőversenyre jár | szenvedélyesen gyűjt valamit | érdekeket képvisel | | | |
| k) | Melyik magyar eredetű név? | | | | | | |
| | Benjámin | Bernát | Brúnó | Bódog | | | |
| l) | Mit jelent a (design) dizájn? | | | | | | |
| | kétségbeesést | ipari formatervezést | könnyű háziruhát | belsőégésű motort | | | |
| m) | Mi volt a szingli szó eredeti jelentése? | | | | | | |
| | kórtünet | vénkisasszony | rokonszenv | fél színhiány a bridzsben | | | |
| n) | Szókészletünk mely rétegébe tartozik a fájlv szó? | | | | | | |
| | csoporthely | szleng | szaknyelv | diákhely | | | |
| o) | Hogyan kell helyesen leírni az alábbi kifejezést? | | | | | | |
| | vágott baromfi kereskedő | vágottbaromfi-kereskedő | vágott baromfikereskedő | vágottbaromfi kereskedő | | | |

5. **Egészítse ki a következő mondatokat a megfelelő mássalhangzókkal!**

- a) Jóko.....a utat kellett megtennünk, hogy jóko.....a ideérkezzünk.
 b) Fametsze....., rézmetsze..., sőt metsze..... tükör is volt az aukción.
 c) Az idéze..... törvények indokolásából vett idéze..... pontatlan.
 d) Egy megértő tekinte....., s bizakodással tekinte..... jövője felé.
 e) A gyorsíró mindent lejegyeze....., s estére elkészült a jegye.....
 f) A vá.....alat tagjai vá.....vetve dolgoztak, míg széjjel nem vá.....tak.
 g) Legyen szíves, tegye kö.....é ezt a néhány sort a napihírek kö.....é!
 h) Fog.....atok össze a fogo.....farm megmentéséért!

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

6. **Tippelje meg, milyen toldalék van a barát szón!**

1 = képző

2 = jel

x = rag

		<i>Tippek</i>			<i>Tippek</i>
a)	barátkozik		h)	barátság	
b)	barátom		i)	baráti	
c)	barátot		j)	baráthoz	
d)	barátok		k)	baráttal	
e)	baráttá		l)	barátja	
f)	barátnak		m)	barátként	
g)	barátaim		n)	baráté	

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	
j	
k	
l	
m	
n	

7. **Olvassa el Horgas Béla Ragrapszódia című versét!**

- a) Húzza alá a versben a ragos szóalakokat!

Hol és hova és honnan
 és meddig és miért és kinek
 és mit és hogyan és mivel:
 ó, nyüzsgő kérdőjelek,
 ó, nyughatatlan fajta,
 átok, kíváncsiság:
 ó, ragok, rabok
 raghatatlanok –
 hallgassatok!

Rag ragot ér,
 rag hátán üget a rag,
 a ragnak még sincs ragja,
 rag a ragot nem harapja,
 raggal a rag nem beszélget,
 ó az árvák, ó, a szegények –
 könyörülj, szavak fejedelme:
 szólna a rag, de nincs értelme'

a	
---	--

8. **Olvassa el figyelmesen Szent-Györgyi Albert eszmefuttatását, majd válaszoljon a kérdésekre!**

a	
b	
c	
d	
e	

„A biológia célja az élet megértése. Az életet azonban az anyagtól elválasztani nem tudjuk, élet magában nincs, és így azt magában nem vizsgálhatjuk Amit életnek nevezünk, és amit tanulmányozhatunk, az nem más, mint az életjelenségek, az anyag bizonyos reakciói, mint a légzés és a szaporodás. A legősibb és legegyszerűbb életjelenségek egyike a mozgás. Testünkben a mozgás szerve az izom, melynek utolsó nyolc évem szenteltem. Vizsgálataim elsősorban a gerincesek harántcsíkos izmára vonatkoznak, s így erre fogom korlátozni mondanivalómat.

Meg vagyok győződve, hogy az ember teste éppolyan tökéletes, mint állattársainké, és látszólagos hiányosságai a felépítés és a környezete közötti diszharmóniából erednek. Az ember nem a nagyvárosok következtén jött létre. Kialakulása valamilyen dzsungelben számtalan éven át tartott, és szigorúan ennek a dzsungelnek az életéhez alkalmazkodott. Civilizációnk új keletű, és még nem nyomta rá bélyegét a testünkre. Ha egészségesek akarunk lenni, testünket vissza kell helyoznünk abba a környezetbe, amely számára kialakult.

Természetesen azt nem várhatják tőlünk, hogy visszatérjünk a dzsungelbe. De azért van a tudomány, hogy segítsen megtalálni, környezetünknek mely tényezői lényegesek, és ezeket a tényezőket segítsen elhozni otthonainkba. Ezek a tényezők sokrétűek: a sugárzás mennyisége, a levegő tisztasága, a zaj mértéke, az izommunka nagysága és a fertőzés veszélyének a csökkentése stb.

Testünk és környezete között az egyik legfontosabb kapocs minden bizonnyal az élelem. Az élelem képében a környezet ténylegesen bekerül testünkbe, és átjárja azt. A vitaminok e kapcsolat koordinálásában kétségkívül a legfontosabb tényezők egyikének számítanak.

Meg vagyok győződve, hogy ha testünket visszahelyoznénk abba a környezetbe, amely számára ez a test kialakult, éppen olyan tökéletesen működnek, mint a többi élőlény teste. A betegség a szervezetünk és a környezetünk közötti diszharmónia kifejeződése. Olyan nem létezik, hogy egészséges vagy nem egészséges. A hal rosszul érzi magát a földön, a nyúl meg a víz alatt. Minden attól függ, milyen környezet számára alakultunk ki...

Szilárdan hiszek az emberi test tökéletességében, és azt gondolom, hogy a vitaminok fontos tényezők a környezettel történő koordinálásban. A vitaminok, ha helyesen értelmezik és alkalmazzák őket, segítségünkre lesznek az emberi szenvedés olyan mértékű csökkentésében, amelyet ma a legfantáziadúsabb elme sem képes elképzelni.”

a) Adjon címet a szövegrészletnek!

.....

b) Melyik a legősibb, legegyszerűbb életjelenség?

.....

c) Mivel foglalkozott Szent-Györgyi Albert nyolc éven keresztül?

.....

d) Mi a betegség?

.....

e) Miben segítenek a vitaminok?

.....

9. **Döntse el a szöveg alapján, hogy igazak (= I) vagy hamisak (= H) a következő állítások! Írjon I vagy H betűt a szöveg utáni keretbe!**

a) A biológia célja az élet értelmének a meghatározása.

b) A legősibb és legbonyolultabb életjelenségek egyike a mozgás.

c) Az élelem az összekötő elem testünk és környezetünk között.

d) A tudomány segít abban, hogy megfelelően alakítsuk környezetünket.

e) Ha valamelyik állítást hamisnak ítélte, indokolja meg, miért!

.....

a	
b	
c	
d	
e	

10. **Milyen értelemben használja a szerző a következő idegen szavakat a szövegben! Húzza alá a megfelelő választ!**

a) reakció = válasz, folyamat, önkény

b) civilizáció = kultúra, iskolázottság, polgárosodás

c) diszharmónia = zavar, nézeteltérés, egyenetlenség

d) koordinálás = összehangolás, mellérendelés, együttműködés

a	
b	
c	
d	

11. **Válasszon ki**

a) öt magas hangrendű igét a szöveg 1–4. bekezdéséből!

.....

b) öt mély hangrendű főnevet az 1–2. bekezdésből!

.....

c) öt vegyes hangrendű melléknevet a szövegből!

.....

a	
b	
c	

12.	<p>„Meg vagyok győződve, hogy ha testünket visszahelyeznénk abba a környezetbe, amely számára ez a test kialakult, éppen olyan tökéletesen működnék, mint a többi élőlény teste.”</p> <p>a) Végezzen mondattani elemzést! Milyen szerkezetű a fenti mondat?</p> <p>b) Ábrázolja rajzzal a tagmondatok viszonyát!</p>	a
		b
13.	<p>Keressen a szövegből három szókapcsolatot, amelyek kapcsolatba hozhatók az ember egészségével! Írja a vonalra őket!</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	a
14.	<p>Foglalja össze két mondatban a szöveg lényegét!</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	a